Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

HE 175/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Destia Oy:n asiantuntijalausunto

Arvio toimintaympäristön muutoksista

Liikenteen toimintaympäristön suurimmiksi muutostekijöiksi todetaan puhtaaseen energiaan siirtyminen ja digitalisaatio. Päästöjen vähentämisestä todetaan, että sen tulee tapahtua kansantalouden kannalta kestävällä tavalla eikä se saa kasvattaa arjen kustannuksia eikä heikentää elinkeinoelämän kilpailukykyä. Digitaalisuudessa korostetaan tietoturvallisuuden merkitystä yhteiskunnan palvelujen tarjonnassa. Destia on sekä tavoitteista että mainituista reunaehdoista samaa mieltä.

Positiivista on, että hallitus toteuttaa vaalikauden aikana määräaikaisen investointiohjelman. Ohjelmalla rahoitetaan kestävän kasvun edellytyksiä tukevia hankkeita. Kevään 2026 kehysriihessä investointiohjelmaa korotettiin 200 milj. eurolla ja sen suuruus on yhteensä 4,7 mrd. euroa. Kasvua tukevat investoinnit ovat Suomen taloustilanteen huomioon ottaen hyvin perusteltuja.

Rahoitusta ehdotetaan sekä tie- että ratahankkeisiin eri puolille Suomea. Destia näkee myönteisenä sen, että ehdotuksessa on eri kokoisia hankkeita ja ne sijaitsevat eri puolilla Suomea. Näin ne tukevat elinkeinoelämän kasvumahdollisuuksia laajasti ja samalla palvelevat

Destia Oy
Y-tunnus/Business ID 2163026-3
Firdonkatu 2 T 151
00520 Helsinki
P. +358 (0)20 444 11
www.destia.fi

väestön liikkumistarpeita nykyistä paremmin. Suurin summa, 149 milj. euroa, kohdistuu Karjalan radan parantamiseen. Tällä on vaikutusta itäisen Suomen talousalueille sekä itäisen ja eteläisen Suomen välisen yhteyden nopeutuessa laajemminkin.

Sotilaallinen liikkuvuus ja eurooppalaisen raideleveyden suunnittelu ovat ajankohtaisia ja strategisesti tärkeitä panostuksia. Huoltovarmuuden ja varautumisen merkitys on tunnistettu. Liikenne- ja viestintäjärjestelmän toimivuus ja resilienssi edellyttävät kaikissa olosuhteissa sekä markkinoiden että kriittisen infrastruktuurin turvaamista. Destia pitää edellä todettuja teemoja erittäin tärkeinä.

Erityisenä haasteena todetaan taloudellinen epävarmuus, tuottavuuden heikko kehitys sekä rahoituksen rajallisuus. Hallinnonalan tuottavuuden parantaminen sekä entistä parempi riskien ja kustannusten hallinta todetaan välttämättömiksi. Määrärahat tulee kohdistaa vaikuttavammin väestön ja elinkeinoelämän tarpeita vastaavasti. Destia infra-alan merkittävänä toimijana tunnistaa edellä mainittujen asioiden tärkeyden.

Liikennealan, erityisesti tietekniikan, koulutukseen ja tutkimukseen tulisi panostaa nykyistä enemmän valtion taholta. Nyt vaarana on, ettei edes peruskorkeakoulutusta pystytä toteuttamaan riittävästi. Resurssien vähentyessä koulutus- ja tutkimusrahoituksessa yliopistot kääntyvät entistä enemmän alan yksityisten toimijoiden rahoituksen varaan. Näin ei pitäisi olla, kun on kuitenkin kyse merkittävästä osasta kansallisvarallisuuttamme.

Destia pitää tärkeänä, että Suomessa opiskelevien kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisedellytyksiä parannetaan, jotta Suomen työväestön vanhenemisen ja syntyvyyden alenemisen aiheuttamaa työvoimapulaa voidaan helpottaa.

Destia Oy
Y-tunnus/Business ID 2163026-3
Firdonkatu 2 T 151
00520 Helsinki
P. +358 (0)20 444 11
www.destia.fi

Liikenne- ja viestintäverkkojen rahoitustaso

Liikenne- ja viestintäverkkojen määrärahoiksi vuodelle 2027 ehdotetaan n. 2,1 mrd. euroa, joka on 116 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa. Tästä perusväylänpitoon ehdotetaan 1,3 mrd. euroa, joka on 147 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa. Väyläverkon kehittämiseen ehdotetaan 595 milj. euroa, joka on 72 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa.

Liikenne- ja viestintäverkkojen rahoitustason väheneminen vuonna 2027 on Destian mukaan huolestuttavaa. Vuodelle 2025 budjetti osoitti tähän tarkoitukseen noin 2,4 mrd.€ ja vuodelle 2026 noin 2,2 mrd.€. Laskusuunta jatkuu vuonna 2027, jolloin liikenne- ja viestintäverkkoihin on osoitettu vähän yli 2 mrd.€. Huolestuttava suunta näkyy erityisesti perusväylänpidossa, jossa kehitys kulkee seuraavasti: 1,61 mrd.€ vuonna 2025, 1,43 mrd.€ vuonna 2026 ja enää 1,29 mrd.€ vuonna 2027. Väyläverkon kehittämiseen osoitetaan 595 milj.€ vuonna 2027. Tämä on 14 % enemmän kuin vuonna 2026, mutta silti vähemmän kuin vuonna 2025, jolloin määräraha oli 607 milj.€.

Teiden ja ratojen korjausvelka jatkaa kasvuaan

Vuoden 2027 tavoitteena on, että tieverkon korjausvelka olisi enintään 3 mrd.€ ja rataverkon korjausvelka 1,8 mrd. €. Vuoden 2026 lopussa niiden arvioidaan olevan vastaavasti 2,8 mrd.€ ja 1,7 mrd.€. Rataverkon pituus on huomattavasti lyhyempi ja liikennöinti keskittyneempää kuin tieverkon osalta on. Näistä syistä korjausvelan hallinta on haasteellisempaa tieverkolla. Destia toteaa, että huolestuttavaa on sekä tie- että rataverkon korjausvelan arvioitu kasvu vuoteen 2027 mennessä.

Korjausvelan kasvua pyritään hillitsemään ainoastaan liikenneverkon vilkkaimmalla osalla. On sinänsä perusteltua pitää vilkasliikenteiset valta-

Destia Oy
Y-tunnus/Business ID 2163026-3
Firdonkatu 2 T 151
00520 Helsinki
P. +358 (0)20 444 11
www.destia.fi

ja kantatiet hyvässä kunnossa, mutta tällöin huonokuntoisten teiden suuri määrä jatkaa kasvuaan seutu- ja yhdysteillä. Tämä on erittäin huolestuttava kehityssuunta, johon Destia kiinnittää vakavaa huomiota. Valtion teiden korjausvelasta 90 % on seutu- ja yhdysteillä. Ne ovat väestön ja elinkeinoelämän toiminnan kannalta tärkeitä teitä, vaikka eivät kuulu vilkasliikenteisimpien teiden joukkoon. Huonokuntoiset tiet aiheuttavat liikenteelle huomattavan suuret ylimääräiset ajoneuvokustannukset sekä heikentävät teollisuuden ja kaupan toimitusketjujen sujuvuutta ja täsmällisyyttä.

Kaupunkiseutujen infrainvestointien tukeminen tärkeää

Destia pitää perusteltuna, että valtio tukee pääkaupunkiseudun, Tampereen ja Turun kaupunkiseutujen raideliikennehankkeita, joiden valtionavustusten maksamiseen talousarvioesityksessä ehdotetaan 104 milj.€:n määrärahaa. Valtion panos on merkittävä vauhdittaja investoinneille, joilla edistetään kaupunkiseutujen kestävän liikennejärjestelmän kehittämistä.

Destia Oy
Y-tunnus/Business ID 2163026-3
Firdonkatu 2 T 151
00520 Helsinki
P. +358 (0)20 444 11
www.destia.fi